

YENİ ADAM

ÜLKÜMÜZ DEMOKRASİ VE CUMHURİYET İÇİN ÇALIŞMAKTIR
AYLIK FİKİR GAZETESİ NO: 775

Kuruluşu : 1 Ocak 1934

AYLIK FİKİR GAZETESİ
SAYI: 775

Perşembe: 5 Eylül 1963

Yeni Adam 30 Yaşına Giriyor

Otuz yıl! Dile kolay! Yeni Adam'ı niçin çıkarmıştık? Geçinmek için mi? Görünmek için mi, çıkarmış olmak için mi? Yeni adamı arayıp bulmak için. Yeni adam kimdir? Her şeyden önce bir aksiyon adamı, bir yaratıcıdır. Yeni adam yaratıcılığın bilgisini, tekniğini taşıyan adamdır. Yeni adam hem de bir kültür adamıdır. Ulusunun dir, dil, sanat geleneklerini taşıyan bir adamdır. Bu taşıma yalnız kafada, mar- tıktta, yalnız gönülde, duyguda değil, şuuraltında da olacaktır. Tâ ki aksiyonu yaratabilsin.

Yeni Adam için komünist, faşist, mürteci diyenler olmuştur. Yeni Adam demokrasieidir, cumhuriyetçidir. Yeni Adam'a göre demokrasinin en ileri şekli sosyalizmdir. Yeni Adam sosyalisttir. Yeni Adam'a göre Kemalizm, sosyalizm yolunda atılmış ileri, büyük bir adımdır. Altı Umde bunu gösterir.

Yeni Adam otuz yıllık bir süre içinde birçok kültür gerçeklerini aydınlatmış, birtakım sosyoloji, psikoloji tezlerini de ileri sürmüştür. Türk plâstik sanatlarının sürrealistliği, öz tiyatro anlayışı, eğitimin beş ilkesi, milliyetin yeni târifi, geleneklerin değeri, sosyolojinin yeni bir bölümlenmesi gibi. Sanatın din, dil gibi toplumları yaratan ilk, temel bir kuvvet olduğu dâvası da bunlar arasındadır.

Yeni Adam'ın bu otuz yıl içinde ortaya attığı tezlerden birisi de grafoloji tezidir. Yeni Adam mahkemeleri, bütün adalet cihazını yakından ilgilendiren bu konu üzerinde sürekli çalışmalar yapmıştır. 1959'da Paris'de toplanan dünya grafologları kongresine Türkiye Millî Eğitim Bakanlığınca delege seçilen Baltacıoğlu, grafolojideki Türk metodunu açıklayan *De la Méthode dans la graphologie* başlıklı bildirisini kongreye göndermiştir. Bildiri kongre-

nin ilk günü bilim bölümünde incelenmiştir.

Biz Yeni Adameılar Batı'nın kültürüne değil, tekniğine hayranız. Kültür işinde Batı'dan çok ileri olduğumuza çok iyi biliyoruz. Batı'dan alacağımız, din, ahlâk, plâstik sanat yoktur. Bu alanda dünyanın bize doğru yönelmekte olduğunu görüyoruz. Onun için avrupalılaşmak sözünden yalnız teknikleşmeyi anlıyoruz.

Yeni Adam tuttuğu yoldan hiç ayrılmıyacaktır. Din, dil, sanat denilen kamu kuvvetleri üzerinde hep duracaktır. Bilim kopyeciliği yerine bilim kuruculuğunun, teknik kopyeciliği yerine de teknik yaratıcılığının nasıl konulacağını anlamıya, anlatmaya çalışacaktır.

Yeni Adam'ın yapmak istediği işlerden biri de pedagojide ihtilâldir. Bu işde gözlediği pedagoji yalnız Türk pedagojisi değil dünya pedagojisidir. Bu konuda yapacağı yayınlarla sınıf, kelimecilik, ezbereilik, sınav gibi birtakım görenekleri yıkmak istiyecektir. Bunların yerine konulacak olan yetişme organlarını gösterecektir.

Yeni Adam'ın ileriki yayınlarında ele alacağı konulardan biri de öğretmenlerin teknik hürriyeti olacaktır.

Yeni Adam yaşıyacak mı? Siz bu soruyu kendinize sorun: Onu, eskiden olduğu gibi, yaşatmak istiyor musunuz? Onu yaşatmak sizin elinizdedir...

Yeni Adam'a yapacağınız yardımların başında onu çevrenizin aydınlarına tanıtmak gelir. Yapacağınız ikinci yardım ona abone bulmak olacaktır. Böylelikle Yeni Adam'ın sayfalarını çoğaltabiliriz. Bir de çevrenizin, meslekinizin kültür ihtiyaçları üzerine bize bilgi verebilirsiniz. Bu yardımları yaparak bir kaç aya kadar otuz yaşına basacak olan Yeni Adam'ı kuvvetlendirmiş olursunuz. **YENİ ADAM**

AKINTI

Önümde yol gösteren bir Mentor'um yok

Bir nehrin akıntısı kaptı kayığımı
Kürekçilerimizin çabası, uğraşı
boşuna

Bir anafor içine düştüm çıkamam
Tutummak istediğim dallar kırılmış
Kimse bilmez ki nerde, ne haldeyim?

Fenelon! Fenelon!
Telemakos gibi bana da yol göster
Benim de önüme bir Mentor çıkar

Cemal KIRCA

İHTİYAR

Geçen gün kooperatifin önünde idim. Karşı tarafa geçmek için otomobilleri kolluyordum. Belediyenin önünde eski bir fayton durdu. Önce arabacı atladı. Arabanın basamağına oturdu. Tıraşı uzamış, saçları bembeyaz, hasta, ihtiyar bir adamı sırtına bindirdi. Arabacı ayaklarını yere sıkıca basıp kuvvet aldıktan sonra kalktı, belediyeye doğru yürümeye başladı. İhtiyarın bacakları sanki onun değilmiş gibi sallanıyor, yırtık çoraplarından ayakları görünüyordu. Arkasından da karısı eski papuçlarını taşıyordu. Anlaşılan onu muayeneye götürüyorlardı.

İçim kan ağladı. Dünya Lana o gün zıندان oldu.

Samime Baltacıoğlu

TÜRKİYE NASIL KALKINACAK ?

Yazan: İsmayıl Hakkı BALTACIOĞLU

Kalkınma kültürle başlar, teknikle biter, devrim ağacı ters dikilmez.

Ulusca kalkınmanın iki yüzü vardır: göze görünen yüzü, göze görünmeyen yüzü. Yeni uluslarda kalkınmanın göze görünen yüzü politika-da demokrasi rejimine ulaşmak, ekonomide endüstrileşmektir. Kalkınmanın göze görünmeyen yüzü ise ulus bireyleri, ulus bölümleri arasındaki ruh birliği, ruh bütünlüğüdür. En kuvvetli uluslar bu birliği, bu bütünlüğü sağlayan uluslardır.

Kültür kelimesi yazı dilinde sırasına göre «medeniyet, teknik, eğitim» gibi türlü anlamlarda, gelişmiş güzel kullanılmaktadır. Bu alışkanlık anlayışın güçleştirmektir. Kültür doğru olarak «değer yargıları» demektir. Din, ahlak, sanat gibi. Bu yargıların dış âlemle hiçbir ilintisi yoktur. Bunlar iç âlemle, duyunla, şuuraltı ile ilintili olan değer yargılarıdır. Her ulusun kendine özgü bir kültürü vardır.

Kültür kelimesi birbirinden oldukça ayrı iki anlamda kullanılmaktadır. Gerçeği tam, objektif olarak kavrayabilmek için bu iki anlam üzerinde biraz durmak gerekmektedir. Birinci anlamıyla kültür sosyal tipten sosyal tipe değişen değer yargıları demektir. İkinci anlamıyla kültür sosyal tipten sosyal tipe değişmeyen değer yargıları demektir. Kültürün bu türüsüne kültür demeyip gelenek (*tradition*) diyoruz. Gelenekler mitler, minikler, motifler, melodiler, dilin ekleri, dilin sentaksı gibi tipten tipe hiç değişmeyen, toplumun evrimi boyunca yaşayan kamu kalıtlarıdır. Gelenekler bitkilerdeki gövde biçimine, hayvanlardaki belkemiğine benzerler. Soyları yaşadıkça onlar da yaşarlar. Soyları ile birlikte doğarlar, soyları ile birlikte ölürler. Ulusları var eden, onların birliğini, bütünlüğünü sağlayan bu geleneklerdir. Her ulusun kendi yaradılışına göre birtakım gelenekleri vardır. Bu gelenekler ulustan ulusa değişirler.

Gelenekçiliği mürteçilik yani gericecilik, muhafazakârlık yani durgunculuk ile karıştırmamalıdır. Bunlar ayrı şeylerdir. Doğru anlayışla İngiliz ulusu ne gerici ne de durguncudur, sadece gelenekçidir.

Gelenekleri görenek (*routine*) ler ile de karıştırmamalıdır. Görenek yaşama hakkı olmayan, yaşama hakkı kalmamış olan değer yargılarıdır. Oysaki

gelenek, tip değişimi ne olursa olsun, dip diri kalan, yaşayan değerlerdir. Onun için sık sık, dikkatsizce kullanılmakta olan «eski geleneklerimiz, kötü geleneklerimiz» gibi sözler yersizdir. Çünkü geleneğin ne eskisi olur, ne de kötüsü.

Ulus var eden öğelerden biri de tekniktir. Teknik kültürden, gelenekten apayıdır: teknik, kültür gibi, değer yargılarından değil, gerçek yargılardan meydana gelir, doğrudan doğruya akıl, mantık, dış deneme işidir. Bilim, metod, fen, zanaat, tarım, tecim hep birer tekniktir. Buna medeniyet (*civilisation*) diyoruz.

Milliyetten, ulusculuktan doğru olarak anlaşılması gerekli olan birlik işte bu gelenek birliğidir. İki ulusun kültürleri ayrı olabilir. Eğer gelenekleri bir olursa bu iki ulus bir tek ulustur. Fransa, İsviçre, Belçika'daki ayrıktan, ayrı kültürden olan ulusların bir tek ulus olması gibi. Bunun gibi Doğu Türklerinin, Hatay Türklerinin ayrı dil konuşmakla birlikte, bütün din, dil, sanat geleneklerinin bir olması gibi. Yine Karaim Türklerinin dini musevî dini, Gagavuz Türklerinin dini ortodoks dini olmakla birlikte Türk din, dil, sanat geleneklerini taşıdıkları için Türk olmaları gibi.

Şimdi bunun büsbütün tersi olan gerçekler üzerinde duralım. İngilizlerle amerikalılar, polonyalılarla ruslar aynı dili konuşan, aynı dini taşıyan, ancak din, dil, sanat gelenekleri ayrı olduğu için ayrı olan uluslardır.

Normal olan uluslar, hem halkı hem de aydınları gelenekçi olan uluslardır. İngiliz ulusu, musevî ulusu gibi. Türk halkı bu bakımdan normal bir halktır. Türk aydınlarına gelince, bu aydınların bir kısmı ulusal gelenekleri taşımakla birlikte bu geleneklerin bilincini taşımamaktadırlar. Bir kısmı da kendi geleneklerini yabancılarla karıştırmışlardır. Bunlar arasında kendi geleneklerinden kopup soyluzlaşanlar da vardır. Bu, Türk ulusu için büyük bir tehlikedir.

Ulusların doğmaları gibi ölmeleri de gelenekleri ile olur. Ulusların kalkınması geleneklerine kavuşmaları ile başlar. Türkiye'nin birdenbire kalkınmamasının nedeni de geleneklerden kopma olayıdır. Türkiye, gelenek birliğini, bütünlüğünü sağlamadıkça kalkınma işini sağlayamayacaktır.

Kalkınma işi sadece bir politika işi,

sadece bir endüstri işi değil, her şeyden önce bir kültür işidir. Kalkınmayı sağlamak için yapılacak ilk iş kültür, gelenek birliğini sağlamaktır. Bu da din birliği, dil birliği, zevk birliği ile olacaktır. Öyle ise Türkiye'nin kalkınması ancak şu üç reforma ile olacaktır: Din reforması, dil reforması, sanat reforması.

Din reformasından anladığım, din kitabımız olan Kur'an'ın yanlışsız olarak ana diline, halk diline, Yunus Emre'lerin, Karacaoğlan'ların, Emrah'ların, Orhan Veli'lerin gelenekçi diline çevrilmesidir, bütün halka, okullara, üniversitelere, kütüphanelere dağıtılmasıdır.

Dil reformasından anladığım osmanlıca, sohta dilinin, yapmacık dilin yıkılması, bunların yerine halk dilinin, gelenekçi dilin konulmasıdır. Dil devriminden anladığım kelime devrimçiliği değil, zevk devrimçiliğidir. Süleyman Çelebi'nin kelimeleri öz türkçe olmayan *Mevlid*'ini canlı bir din töreni oluşuna getiren, bu ölmez eserin, her şeyden önce, Türk dilinin zevk geleneklerine uygun olmasıdır. Dil devriminin kelime özelliğinin de rolü olduğunu ben de biliyorum. Ancak, zevk geleneğinin bütün dil geleneklerinden üstün olduğuna da inanıyorum.

Sanat reforması deyince, karanlıkta kalan bir gerçeğin aydınlanmasını istiyorum. Türk ulusu herhangi bir sanatçı ulus değildir. Türk ulusu tarih boyunca mimarlıkta kübizmin, minyatürde primitifçiliğin, hattatlıkta non-figüratifçiliğin kurucusu olan bir ulustur. Türk ulusu, Karagözü, köy sohbet oyunu, ortaoyunu, meddahı, tulûatçılığı ile tiyatrodan sürrealistliğin yaratıcısı olan bir ulustur. Gerçek bu oluncu kendimizi bu işte Batı köleliğinden kurtarıp kendi sanat geleneklerimize dönmemiz gerekir. Sanat zevkimizi fabrikalarımıza, atelyelerimize, evlerimize kadar yaymalıyız.

Bu üç reforma Türkiye'de yüzyıllardan beri yaşamakta olan sohta ile aydın, ilerici ile gerici, sünî ile alevî, osmanlıca ile türkçe, zevkçilik ile zevksizlik çatışmasını ortadan kaldıracak, Türkleri birliğe, bütünlüğe kavuşturacaktır.

Kalkınmanın yalnız kültürle olabileceğini ileri sürmek çocukça bir düşünce olur. Kalkınmanın yalnız teknikle, endüstri ile olabileceğini ileri sür-

(Altı 8'inci)

YAHYA SAİM OZANOĞLU

Yazan: Ali Rıza KORAP

Mark Twain kadınlar için şöyle demişti:
— Kadınlar uzaktan bakılınca güle benzerler. Yanlarına varılınca da dikenlerini batırırlar.

BİRTAKIM YAZILAR

Seinbeck şöyle demiş:
— Birtakım yazarlar vardır, yazılarını gelişi güzel süslemek isterler. Bunlar makyaj yapmasını beceremiyen kadınlara benzerler.

BERNARD SHAW

Bernard Shaw küçük bir apartmana taşınıp da kitaplarının bir kısmını elden çıkarmak zorunda kalınca şunu demişti:

— Doksan yaşından sonra yeryüzünde ele alınacak iki yüz kitap yoktur.

YANILMAZ!

Brthelot:
— Bilim yanılmaz, demişti.
Anatole France da:
— Evet, bilim yanılmaz. Yanılan bilginin kendisidir.

FELSEFE İLE SAADET

Günün birinde Julien Benda'nın yanında felsefe ile saadetten söz açmışlardı. Benda şunu demişti:
— Felsefe sadetten vaz geçebilir. Ancak, felsefesiz saadet olmaz.

KADINLAR

John Dos Passos kendisine nişanlısını takdim eden bir gence şunu demişti:
— Kadınların kucağına düşmek saadettir. Ellerine düşmek ise felâkettir.

AŞK

Gustave Flaubert bir yazısında şunu demişti:
— Aşk operaya benzer. İnsanı hem usandırır, hem de çeker!

ERKEKLERLE KADINLAR

Sinclair Lewis'e göre erkeklerle kadınlar arasındaki anlaşmazlığın nedeni erkeklerin unutuğu kadınların hatırlayıcı olmalarıdır.

SULH!

1918'de Guillaume Apollinaire'e yakında sulh olacağını müjdelemişler. O da şöyle demiş:
— Şimdi de sulhden çekeceğiz!

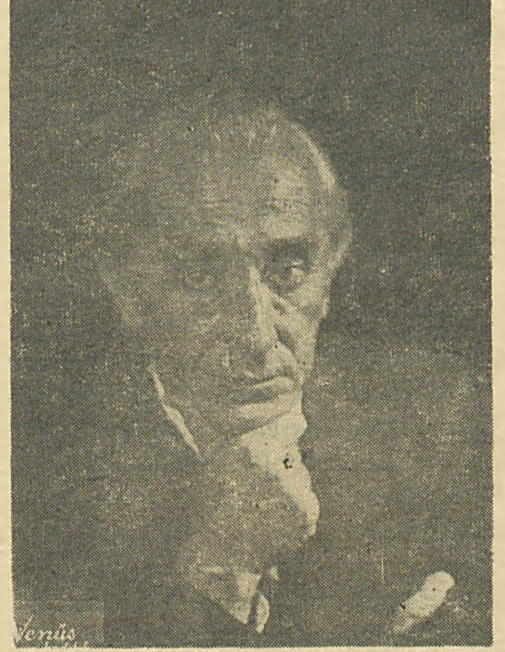
FİKİRLE KALEM

Julien Green her yazar gibi fikrin kalemi geride bırakmasından yakınır durmuş. Günün birinde şunu demiş:
— Fikirler uçarlar. Kalemler yaya yürürler. Yazarların felâketi bundan ileri gelir.

Yurt içi ve dışı hâdiseler mahşeri içinden sıyrılan ve aramızdan sessize ayrılan, sanki kimseyi rahatsız etmek istemeyen bir eda ile, geçen yılki temmuzun üçünde, ebediyetin yolunu tutan vefakâr dost Yahya Saim, gönüllerde hemen bir hâtıra oluverdi. Evet, ondan bize kalan, ancak tevazuun, vefanın, feragatin, samimiyetin ve hassasiyetin nezih bir hâtırasından ibaret... Zaten hayatımızda geçmişin yâdı ile geleceğin ümitleri olmasa, yaşadığımız demlerin mayasına karian acılara katlanmak hayli güç...

Yahya Saim fedakâr bir baba ve aile reisi olduğu kadar da vefalı bir dost, duygulu bir şair ve hünerini sanki ifşa etmekten çekinen kuvvetli bir peyzaj ressamı idi. Bu resim gücü, yeğeni bulunduğu meşhur ressam Şeker Ahmet Paşa'nın akrabalığından gelen soya çekmenin artistik bir devamı olacak her halde. Küçük bir müzeyi andıran evinin salonundaki tablolar, peyzajlar ve natüremortlar arasında Yahya Saim'in resimlerini ayırdetmek kolay değil. Ne çare ki Yahya Saim, sanat hünerini teşhirden kaçır gibi bir mizaca sahipti. Kendi değersiz eserleri hakkında, isim değiştirerek methiyeler yazıp eşe dosta neşrettiren hünerbazların aksine, Yahya Saim artistik bir ruhta yaratılmıştı.

Onun şiir cephesine gelince: İsmail Safa merhum gibi, Yahya Saim için de «Şair-i maderzad» demek doğru olur. Çünkü ilk gençliğinden beri samimi ve duygulu şiirleriyle kendi neslinden evvelkiler nezdinde olduğu kadar yaşıt fikir ve sanat erbabınca da tanınmıştı. Yirmi bir yaşında iken neşretmiş oldu-

ğu ilk şiir kitapları olan *Hilâlin Gölgesinde* ve *Memleket İlhamları* hem vatan için çarpan bir kalbin heyecanlarını, hem de şahsî duygularını terennüm eden bir lirizmin ifadesini duyurur.

Yahya Saim, eski ve yeni dostlarının gönüllerinde nezih bir hâtıra halinde yaşadığı ve yaşayacağı gibi, sevgili kızı Sönmez ve oğlu Fatih ile de istikbale doğru bir ümit ışığı gibi yaşamakta devam edecektir. Bu geçmişin hâtıralarıyla geleceğe ait ümitlerin iki kutbunu birbirine bağlayan sayın refikasına, çocuklarının bu şefkatli ammesine ve yavrularına başsağlığı ve uzun ömürler dileriz.

Yahya Saim Ozanoğlu 1898'de İstanbul'da doğmuştur. Babası eski Erzurum Mebusu Yusuf Ziya Bey merhumdur. Kendisi ressam Şeker Ahmet Paşanın yeğeni idi. Kızı Sönmez ve oğlu (Altı 8'incide)

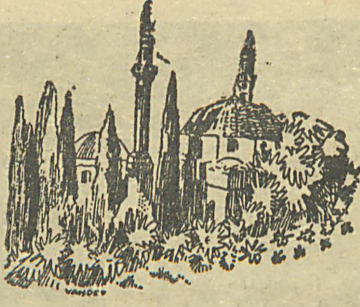
Bizde Olanlar Başka Yerde Olmuyor!

Bizde olan taşıt kazaları her yerde olmuyor. Bizde yapılan dil yanlışları her dilde yapılmıyor. Mimar Mehmet Ağa'nın şaheseri hangisidir deseler, gösterebilir miyiz? Mustafa Rakım kimdir deseler, İstanbul'da Tophane'deki Nusratiye câmisinin celî yazılarını yazan dâhi hattattır, diyebilir miyiz? İzmirli Türkçü Necip kimdir deseler büyük türkçüyü hatırlayabilir miyiz? Ahmet Hikmet Müftüoğlu deyince bir edebiyatı cedideciyi düşünürüz. Ancak, yemekleri üzerine yazdığı tek makale ile milliyet gerçeğinin târifine yol açan bir fikir adamı olduğunu bilir miyiz? Fenerbahçe, Galatasaray deyince stadyumlara koşuyoruz! Milletçe kalkınma yollarını öğrenmek için kütüphanelere kapanyor muyuz? Sophia Loren'in güzellik sırrını aramak için kafa yoruyoruz. Köprü altı çocuklarını kurtarmak için düşünüyor muyuz? Pecosbill'i elimizden düşürmüyoruz! Din kitabımız olan Kur'an'ın türkçe çevirmelerinden birini elimize alıyor muyuz? Son yıllarda batılılar gibi amerikalıların da bizim plâstik sanat geleneklerimize, tiyatro geleneklerimize yöneldiklerini biliyor musunuz?

BALTACIOĞLU.

HER AİLEYE TÜRKÇE BİR KUR'AN

Dr. Şemsettin YAŞATAN

İzmir İnkılâbı Yayma ve Köylüyü Kalkındırma Komitesi ve Halk Eğitim Derneği ile birlikte alınan bir karar üzerine İzmir İlçelerinde ve Kültür Kurumlarında Konferanslar vermek üzere Ankara'dan davet edilmiş bulunan Sosyolog ve Büyük Eğitimeci İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, İzmir'de buldukları altı gün zarfında on konferans vermişlerdir.

İnkılâbı Yayma Komitesi Başkanı Vali Muavini Sayın Yakup Yücel'in de iştirâkiyle Komite arkadaşlarımızın İzmir ilçelerinde verilen konferanslara, tam bir kadro halinde profesör'e refaketerleri memleketimizin kültür kalkınmasındaki ciddî tutumun açık bir belgesidir.

İlçelerde başta Kaymakamlarımız ve Eğitimeçilerimiz olmak üzere aydınlarımız ve halkımızın bu türlü ciddî, karakterli, millî ve idealist konuşmalara, kültür hareketlerine karşı büyük bir ilgi ve duygu göstermiş olmalarına şahit olmamız bu alandaki ihtiyacın ne derece olduğunu göstermiş bulunmaktadır. Sayın kaymakamların bu teşebbüsümüzü ve Baltacıoğlu'nu her türlü övgünün üstünde olarak vasıflandırabileceğimiz bir ilgi ve sempatiyle kucaklamaları ve konferansları oparlöler vasıtasıyla halka da dinletmek hususlarını büyük bir dikkatle sağlamış bulunmaları ilimizde bir kültür faaliyeti örneği olarak gösterilebilir.

Elli seneden beri Milletine gerçek bir inanç ve ülkücülük ile çalışan ve yaratıcı eserler veren Baltacıoğlu'nu, İzmirli hâlâ çok genç, dinamik, idealist, vakarlı ve bilhassa ayrıca büyük bir hatip olarak görmekte sevinç ve heyecan duydular. Kanaatimize göre üç kuşak kendisinin öğrencisidir. Eğitim mensuplarının çoğunluğu kendisinden ders görmüştür. Ders görmeyenler ve bir çok aydınlar, üstadım, her birisi bir yaratıcılık örneği olan Eğitim kitaplarını okuyarak yine kendisinin öğrencileri

olmuşlardır. Ben de, bu değerli ve sempatik şahsiyeti tanımadan daha yıllarca önce kitaplarını okumuş, Sosyal şahsiyetimin teşekkülünü kendisinden kazınmış ve fikir ile kendisine bağlanmış idim.

J. J. Rousseau'nun terbiye felsefesi, Talim ve Terbiyede İnkılâp, Türke Doğru, İctimaî Mektep, Sosyoloji, Felsefe, Umumî Terbiye, Öğretmen, Toplu Tedris, Rüyamdaki Okullar, Tiyatro gibi sosyoloji, pedagoji ve san'ata ait eserleri, Andaval Palas, Akıl Taciri, Batak gibi edebî örnekleri ve otuz seneden beri takip ettiğim «Yeni Adam» adlı fikir gazetesi kendisinin faydalandığım ve zevkle okuduğum eserleridir.

Dünyada birçok sosyolog vardır. Ben bunlardan dördünü tanıyor ve yalnız bunlara değer veriyorum. Bunlar Ogüst Kont, Dürkhaym, Ziya Gökalp ve İsmayıl Hakkı Baltacıoğludur.

Üniversite'de sosyoloji, pedagoji, estetik ve ahlâk dersleri okutmuş bulunan Baltacıoğlu aynı zamanda bir edebiyatçıdır. Mütün bu yönleriyle, kitapları ve konferanslarındaki beyanlarıyla bir tüm olan üstadı haklı olarak filozof diyebiliriz. Sayın Baltacıoğlu hem idealist ve hem de realist olan bir kişiliğe sahiptir.

Sosyoloji ve eğitim konularında işlenen en esaslı tema «Kendini Bulmakta, kendine dönmekte» aranmaktadır. Memleket kalkınmasının dini, sanatı, gelenekleri, milliyeti dosdoğru anlamakla ve teknik endüstriyi ise batıdan al-

makla mümkün olacağını bilim açısından ifade etmiş ve gönül gözüyle de inanmış bulunmaktadır.

Kendileri batı kalkınmasını yolu yordamını şu suretle izah etmişlerdir. «Lüther İncili Ana diline çevirdi. Ana dili, edebiyata tesir etti. Millî edebiyat doğdu. Millî edebiyat politikaya tesir etti. Millî Devlet doğdu. Millî Devlet ekonomiye tesir etti. Endüstri doğdu. Endüstri, hürriyet ve şahsiyet kültürünü yarattı. Demokrasi doğdu. Görüyorsunuz ki batı kalkınması Demokrasiyle bşalamıyor. Demokrasiyle sona eriyor. Bizim de yapacağımız ilk iş din kitabımızı öz dilimize çevirip öz dilimizle okumak olmalıdır.»

Üstadın İzmir Konferansları birkaç kitap olabilecek kadar zengindir. Bu konferanslarda İhtilâl ve İnkılâp hareketlerinin sosyolojik sebepleri, dünyanın ve memleketimizin muhtaç olduğu pedagoji anlayışı, Türk gelenekleri, batı plâstik san'atları karşısında Türk plâstik san'atları, din ve milliyet eğitimi, tiyatro ve san'at anlayışı, memleket kültür ve mefkûre yönünden birlik ve beraberlik ihtiyacı vesaire... gibi kültürümüzü anlamaya ve kültürece katınmaya hizmet edecek bütün millî ve sosyal dâvalarımız en anlaşılır bir dille ve en sempatik bir hitabet şahsiyeti içerisinde İzmirliyle anlatılmıştır. Bir milletin kalkınma şartlarını bir sosyolog olarak açıklayan Baltacıoğlu'nun Kur'an'ın ilâhî mânâlarını tamamen muhafaza ederek en güzel Türk diliyle Türkçeye çevirmiş bulunması hizmetlerine ilâve edilen en millî ve en sosyal bir hizmettir. Kendisinin okuduğum Kur'an çevirmesi beni Tanrı ile gerçekten karşı karşıya getirmiş oldu. İstenilen de bu idi. Her Türk ailesinin evinde bir Kur'an tereümesinin bulunduğunu görmek bizi Tanrı buyruğuna götürecektir. Okuduğumuz arap dilindeki Kur'an'da Tanrı buyruklarının neler olduğunu Türk milleti ne yazık ki anlamaktan mahrum kalmıştır. Bize bu imkânları sağlayanlara ve bilhassa en iyi tereümeyi sunan İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu'na şükranlarımızı sunarız.

Baltacıoğlu'nun konferanslarını dinliyenlerden bir şahıs, şöyle söylüyordu: «Bu adam hiç ölmemeli, yahut da 75 yaşında imiş, en aşağı bu kadar daha yaşamalı.»

KUR'AN

Türkçeye çeviren :

İsmayıl Hakkı BALTACIOĞLU

Herkesin anlayabileceği bir dille çevrilmiştir

Hediyesi 25 liradır.

Ödemeli muamelesi yapılmaz.

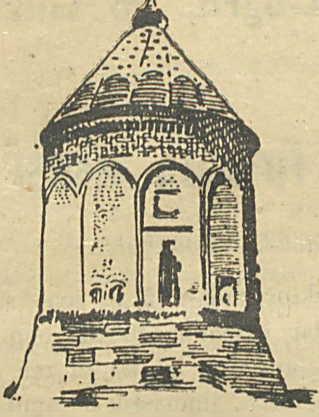
Sipariş adresi :

Acıbadem, Kadıköy, İstanbul.

Telefon: 36 25 44

Dil Devrimi ve Öztürkçe KUR'AN

Yazan: Haldun ÖZEN

Dil nedir... Dilin görevi nedir? Türklerin dil felsefesi nedir? Dil isminin aydınlatılması gereken temel sorular işte bunlardır. Bu iş önce bir toplumbilim (sosyoloji) konusudur. Bu soruları aydınlatabilmek için en azından şu soruları da sormak, hem de cevaplarını bulmak gerekir. Milliyet nedir? Gelenek nedir? Görenek nedir? Dilde gelenek birliği ne demektir? Bu soruların doğru, dosdoğru cevaplarını bulmadan dilin yaygınlaşması için yapacağımız çalışmalar tam yararlı olmaz. Ne de olsa noksan kalır. Öyleyse, dilin yaygınlaşması görevini taşıyanlar öncelikle bu soruların cevaplarını bulmaya çalışmalıdırlar. Buldukları cevapları da halka yaymalıdırlar.

Dilin yaygınlaşması sorusunda ikinci nokta şudur: Türk zevk geleneklerine uygun güzel Türkçeyi en iyi şekilde, en kolay şekilde yaymanın yolu yordamı nedir? Öyle bir yol bulacakmış ki, en üere köydeki vatandaşlarımızı bile ilgilendirsin. Onların günlük yaşayışına kadar etkilerini yayan başlıca konu, besbelli ki din konusudur. Ancak, din dili, Kur'an dili bakımından talihsiz bir ülkeyiz. Yüzyıllardan beri din yaşayışımız yabancı dil boyunduruğundan bir türlü kurtulamamıştır. Türkiye'deki din adamları çoğunlukla arapça hayranlıkları. Yarı aydınların Fransızca, İngilizce hayranlıkları gibi onların Arapça hayranlıkları da Türk dili için zararlı olmaktadır. Arapça kelimeler, sözcükler kullanmayı alışkanlık haline getirmişlerdir. Onlar Arapça kırmayı yoz bir dil kullanırlar. Güzel Türkçeye değer vermezler. Onu zevksiz bulurlar. Onu yersiz bulurlar. Fransızca, ya da

İngilizce hayranları ne de olsa büyük şehirlerimizde bulunurlar. Yalnız yakın çevrelerini etkilerler. Arapça hayranları bütün yurda yayılmışlardır. Yüzyıllardan beri müslümanlığı benimsemiş olan Anadolu halkı dışından tırnağından artırdığını harcar da yine de köyüne bir imam bulur. Hemen söyleyelim ki, din adamlarımız arasında aydın olanların sayısı az değildir. Ancak, din konusunu sömürme yapan, Türk dilinin öz değerlerini kınayan Arapça hayranları da az değildir. Bizim sözüümüz bu ikinciler içindir. Türk halkı din anlayışı engin bir halktır. Ne var ki arapça hayranı din adamlarının kullandığı arapça kırmayı yoz dil bu dindar halkın dilini ne de olsa etkilemektedir. Bu yoz dil Türk halkının kullandığı güzel dili, gelenekli Türkçeyi olur olmaz bozmaya çalışmaktadır. Bu da dil devriminin zararına olmaktadır.

Yapılacak iş nedir? Şudur: Din konusunu arapça konusundan çıkarmak; öztürkçe konusu, gelenekli Türkçe konusu yapmak. Bu nasıl olur? Herşeyden önce din kitaplarını öztürkçe yazmakla. Müslümanlığın ulu kitabı Kur'an'ı güzel Türkçeye, öz Türkçeye çevirmek. Güzel Türkçe konuşan din adamları yetiştirmekle. O zaman, arapça hayranı olan din adamlarının kullandığı Arapça kırmayı dilin görevi sona erecektir. Arapça dil ergeç kendikendini yiyip bitirecektir.

Son yıllarda Türkiye'de Kur'an çevirmeleri basımı, hem de yayımı işi artmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı da bir Kur'an Çevirmesi yapmıştır. Bu çevirmelerin dilinde güzel Türkçeye doğru açık bir eğilim vardır. Ancak bu yeter değildir. Bu çevirmelerden bir kısmı da çok pahalıdır. Türk Dil Kurumu, Diyanet İşleri Başkanlığı, bir de Millî Eğitim Bakanlığı bu konuda işbirliği yapmalıdırlar. Güzel Türkçeye Kur'an çevirmeleri yapılmasına, bu çevirmelerin tekrar tekrar basılmasına, çoğaltılmasına, ucuza satılmasına, bütün yurda yayılmasına yardımcı olmalıdırlar. Türk dilindeki buhranı, yozlaşmayı durdurmanın yolu budur. Türkçeyi yabancı dillerin sal-

gımından kurtarmanın yolu da budur. Türk zevk geleneklerine uyan öz Türkçeyi, güzel Türkçeyi halkımıza, aydınlarımıza yaymanın, tattırmanın da tek yolu budur. Yoz dile, Arapça kırmayı bir dile çevrilmiş bir Kur'an insanların kişiliğini değerlendireceğine, tersine kötürümleştiren, yozlaştırır. Diyanet İşleri Başkanı Hüsnü Erdem aydın bir din adamıdır. Kur'an çevirmesine dilin büyük önemini bilmezlikten gelmez. Türk Dil Kurumu üyeleri arasında da değerli dileler vardır. Bu işbirliği güzel Türkçeye aydınlık bir geleceğin yollarını açacaktır. Millî Eğitim Bakanlığı da onlara yardımcı olacaktır. Güzel Türkçeye çevrilmiş Kur'an'ı, İmam - Hatip Okullarında, Yüksek İslâm Enstitüsü'nde ders kitabı yapacaktır. Din dersi alan çocukların bu güzel çevirmelerden yararlanmalarını sağlıyacaktır. Türkiye'de din kişiliğinin, dil kişiliğinin düşkünlüğünden yoksulluğundan doğan kişilik hastalıkları da ancak bu sayede yok olacaktır.

Bir türlü bir Din Kurultayı toplayamıyoruz. Ezanın Türkçe okunmasını sağlamak da elimizden gelmiyor. Hiç olmazsa bu önemli işi, Kur'an çevirmelerinin dili işini savsaklamayalım. Yapılmış olan Kur'an çevirmelerini inceleyecek bir bilim kurulunu toplayalım. Bu kurul çevirmeleri incelesin. Düşüncelerini, tekliflerini söylesin, çeviriciler de bu düşüncelerden, tekliflerden yararlanabildikleri kadar yararlausunlar. Kendi yaptıkları çevirmeleri düzelttikleri kadar düzeltsinler. Sonra bu çevirmelerin en iyileri seçilsin. Seçilen çevirmeler, Türk Dil Kurumu, Diyanet İşleri Başkanlığı, bir de Millî Eğitim Bakanlığının işbirliğiyle yüzbinlerce bastırılsın. Bütün yurda yayılsın. Çok ucuza satılığa çıkarılsın. Camilere, okullara, kitaplara, kurumlara da bedava dağıtılsın. Öz Türkçeyi yabancı dillerin salgımından kurtarmanın, hem de güzelleştirmenin, zenginleştirmenin yolu budur. İşe bu noktadan başlamazsak yine birşeyler yapabiliriz. Bazı sonuçlar da alabiliriz. Ancak dil işini, ne de olsa yarım bırakmış oluruz. Bu da öz Türkçenin çok zararına olur.

**YENİ ADAM'I TANITIN, YENİ ADAM'A ABONE YAZIN.
BÖYLELİKLE KENDİ ÜLKÜNÜZ İÇİN ÇALIŞMIŞ OLURSUNUZ.**

Her Ay Bu Sayfada Türk Basınından Seçilmiş En Doğru, En Güzel Yazılar, Bulacaksınız

« KÜRTÇÜLÜK » ŞUURU

Tercüman (İstanbul):

Anadolu'nun bazı bölgelerinde «Kürtçe!» konuşanlar var. Kürtçe bir ırka mal edilecek lisan değil. Vaktiyle farseşadan ayrılmış bir dağ şivesi. Zamanla içine bol sayıda türkçe, arapça kelimeler katılmış. Esasen İran propagandası ile Doğunun bazı bölgelerine yayılmış.

İkincisi, «Ana dili kürtçedir» diye düşünmeden yazdığımız vatandaşlar, aynı dili de konuşmuyorlar. «Kürtçe» adı altında toplanan belki elli kadar lisan vardır. Ziya Gökalp bunların yalnız yedi tanesini tesbit edebilmiş: «Kırmanço, Zazaca, Soranca, Goranca, Lürce, Bahtiyari ve Gelhür» lisanları. Bütün bunlar, birbirlerinin dilinden anlamaz. Yine Gökalp'a göre: «Sarf, nahiv ve lûgat itibariyle aralarında büyük farklar vardır. Binaenaleyh aradaki farklar lehçe farkları değil, lisan farklarıdır. Bu dillerin her biri, lisaniyat itibariyle müstakil bir lisandır. «Bu diller başka başka lehçelere de ayrılmıştır. Meselâ, sırf Kırmanço bile «Bohti, Mehmedî, Siliv» gibi üç lehçeye ayrılır ki, her birinin farkı Türkçe ile Tatarca kadardır.

Soruyorum, bu durum karşısında hangi «Kürtçe» den söz edilebilir? Kalıdı ki, bu vatandaşları bizden ayıran yalnız dilleridir. Din, örf, ahlâk, sadakat, ahde vefa, yurdu düşmandan korumak, askerlik fenninde gösterdikleri dirayet bakımından, belki eski Türk geleneğini en fazla devam ettirenler onlardır.

Şu halde, Kürtlerin Türklere ayrı bir ırk oldukları, ve Doğunun yüzde elli Kürtlerle dolu olduğu iddiası nasıl bir mantığa uyar? Bir de Mısır, Moskova ve İran radyolarının yaptığı söylenen «Kürtçe neşriyat» şu yedi türlü zümreden hangisine hitap etmektedir?

Görülüyor ki, bizde bir «Kürt» problemi yok, fakat yanlış ve zorba idarecilerle dışarıda kümelenen komünist ajanların el ele vererek yarattığı bir «Kürtçülük» problemi vardır.

Kendilerine zorla Kürt adı verilen

yurttaşlar, bin yıllık Anadolu tarihimizin hiçbir çağında bir «ayrı ırk» şuuruna gözetmemişlerdir. Elli yıl önce Doğu Ermenileri, yabancı ajanlara uyup bize karşı bir ölüm dirim savaşına girdikleri zaman, onlar, hiçbir hain propagandaya kapılmadıktan başka her vakit, en yüksek millet şuurunu göstermişlerdir. I. Cihan Harbinde, Rus ordularının püskürtülmesinde ön safı tutmuşlardır. Erzurum Kongresi, ilk önce Doğu illerinde teşkilatlanmış, Kurtuluş Savaşımız Doğu ile Batı'nın ortak eseri olmuştur.

Bugün, eğer bazı aldanmış aydınlarda «Kürtçülük şuurunu» varsa, hiç çekinmeden deriz ki, bu oraya karşı yöneltilen kof bir zihniyetin ve devlet idaresine sığmayan tutumların eseridir. Bu ise maalesef bir çeşit «intikam» şuurudur. Çünkü, demokrasi olmayan devirlerde, bir takım boş kafalı kimseler, Doğu Batı ayrımını yapmışlar ve Doğuyu âdetâ bir «sömürge» gibi idare etmek gafletine düşmüşlerdir. Asma kesme çok olmuştur. Türlü bahanelerle tenkil ve yıldırma hareketlerine girişilmiştir. Türk uşakları, Türk köylerini bombalamıştır. Bazı eşkiya takiplerine neredeyse bir savaş rengi verilmiştir. Mahkemesiz kurşuna dizilen adamlar vardır. İşte bu zavallı insanların okumuş çocukları, bugün yurda, millete ve bizzat Kürt denilen zümrelere ne türlü bir kötülük olduğunu düşünmeksizin, böyle garip, intikamcı bir «Kürtçülük» ün peşine düşmüş bulunuyorlar. Dışarıdaki bazı komünist yuvaları bunları destekliyor. Sözde ilmî neşriyat ile, yangını körüklemeye çalışıyorlar.

Biz eğer bu «Kürtçülük» ile mücadele edeceksek, bir kere Kürt lâfını ağızdan bırakalım. Artık jandarına dipçigine ve memur saltanatına paydos deyip, Doğu ve Batıyı aynı gözle görelim. Uzaktaki, aç ve cahil köylümüze kültür, şefkat ve insaf gönderelim. Artık, kuvvet ve silâh lâfı etmiyelim, çünkü ayıptır ve günahdır.

Ahmet KABAKLI

YENİ ADAM — Değerli yazarı Kürtçülük problemine ışık sağan bu yazısından dolayı candan kutlarız.

FUTBOLA KARŞI

Son Havadis (İstanbul):

Çocukluğumdan tâ şu son senelere kadar futbol maçlarına hep girdim. Galatasaray takımının kalecisi Ahmet Robinson, jimnastik hocamızdı; Bekir, Türkçe hocamızdı; Fenerbahçe'nin meşhur oyuncularını Hikmet ve Suat, Galatasaraylı Aslan Nihadı, Sığan Sadisi sınıf arkadaşlarımdı. Uzatmıyayım. Oberler, Kürt Celâller, Küçük Ahmetler, Şair Emin Bülentler neslinden bizim nesle kadar; sonra Lefterlerin, Canların, Metinlerin, Receplerin nesline kadar Türk futbolünü alâkayla adım adım takip ettim.

Derken birdenbire, sıklıkla sınırdı! Profesyonel futbolün bütün memleket için bir tehlike teşkil etmeye başladığını hissettim: Hafta aralarında maçlar azittikçe azitti zira... Bu maçlara sıvışıldığı için boş kalan iş yerleri kötü-rümleşti! İş yerlerinde avaz avaz açıldığından dolayı memurları, işçileri başına toplayan radyo futbol yayımları verimimizi, gelirimizi kemiren belâ haîni aldı... Ve sonra günlerce yâve yâve devam eden spor münakaşaları bizleri aylaklaştırdıkça aylaklaştırdı... Bunlar bana gına verdi, nefret verdi... Artık bir yıldır maçlara gitmez oldum... Bu, kendimce bir protesto, bir boykot gibiydi... Radyolardan futbol aksettikçe tüylerim diken diken oluyordu. Gazetelerin arka sahifelerini de çevirmiyerek kadar sinirleniyordum.

Beden terbiyemizin futbola futbolün da profesyonelliğe dejenere olması, üstelik profesyonellik denen cambazlığın devlet paralarını, millet alâkasını bu derece toplaması, yutması fecî bir şeydi. Bunun önlenmesi lâzımdı ama nasıl mümkün olacaktı? (*)

(Vâ - Nû)

(*) Bu yazı Vâ - Nû'nun 25 Aralık 1959 günlü Havadis gazetesinde çıkan «Faydalı bir mağlûbiyet» başlıklı yazısından alınmıştır. Yeni Adam değerli üstat gibi düşünmektedir.

Dünyada Olanlar - Bitenler

Milliyet (İstanbul):

Erzurum Emniyet Müdürlüğü menarı, çocuklardan kurulu bir hırsızlık şebekesini yakalamıştır. Yaşları 11 ile 8 arasında değişen dört çocuk Karskapı Askerî Ağır Bakım Fabrikası bahçesinde telörgü içerisinde bulunan oto parçalarını çalarken suçüstü ele geçirilmiştir. Çocuklar, sorguları sırasında, kendilerini bu yola Yunus adındaki bir hurdaemcin teşvik ettiğini söylemişlerdir. Yunus da yakalanmış, çocuklarla birlikte adalete teslim edilmiştir.

YENİ ADAM: Türkiye'de adam öldürme, kendini öldürme, hırsızlık, ırza geçme, trafik kazası gündün gündü artmaktadır. Besbelli ki bugünkü Türkiye bir ahlâk buhranı geçiriyor. Bütün hastalıklar gibi bu kolektif hastalıkların da sebebi olacak. Teşhissiz tedavi olamıyor. Polis, mahkeme, ceza, bunlar tedavi değildir. Kolektif olan hastalıkların ârazi üzerinde durmakla yetinmesek de faktörlerini aramaya başlasak. Teşhis tedaviden önce gelir.

★

Cumhuriyet (İstanbul):

Italya'nın Lucca şehrindeki Forte Dei Marmimi Skolastik Enstitüsünce tertip edilmiş uluslararası çocuk resimleri sergisinde, Ankara Kolejinden Mehmet Hatipoğlu, 10 yaşındaki müsabıklar arasında ikincilik, Ankara Anafartalar Lisesinden Ferhat Çayla 13 yaşındaki müsabıklar arasında ikincilik ve Ankara Kolejinden Sinan Sülüner de 8 yaşındaki müsabıklar arasında dördüncülük kazanmak suretiyle başarı elde etmişlerdir.

YENİ ADAM — Türk çocuklarının resim yarışmalarında başarı elde etmeleri olağandır. Çünkü bir kere artist yaratılmış bir ulusun çocuklarıdır. Sonra 1908 den bu yana yurt çapında yayılması için çalışılan yerli bir resim öğretim metodu ile yetişmişlerdir (*).

★

Istanbul'un Eyup ve Fatih semtlerinde son günlerde üç hırsızlık olayının faili, 13 yaşında sabikalı Muharrem Türker ele geçirilmiştir. Küçük sabikalı, emniyet müdürlüğünde tahta bir sandığın içinde oturmakta ve gazetecilerin sorularını gülerken cevaplandırmaktadır:

Önce, «sabıklarımın sayısını unut-tum» demiştir. Sonra annesinin, babası-

nın hayatta olduğunu, babasının berberlik yaptığını söylemiş, sonra birder susarak gazetecilere ürkek ürkek bakarak, «Babamı yazmaym, ondan korkarım... Yazarsanız sonra külâhları değişiriz.» tehdidinde bulunmuştur.

YENİ ADAM — On üç yaşındaki çocuğun hırsız oluşuna şaşmam. Geleceklerinden kopan, hayattaki bütün zevki sinema seyretmek, top oynamak, cinaî roman okumaktan başka bir şey olmayan çocuklardan başka ne bekliyebiliriz?.

★

Avusturya'nın Melbourne şehrinde Profesör Thompson'a göre filmlerdeki cinayet ve şiddet sahneleri, samıldığı gibi, çocukların sinirlerine fena tesir yapmaz. Tersine, onları bazı hissî komplekslerinden kurtarır, diyor. Bununla beraber profesör, tavsiyesinin bütün çocuklara ait olmadığını, kimi çocuğun bunlara dayanamayacağını da söylemektedir.

YENİ ADAM — Biz de böyle düşünürüz. Çocuklara kötülükleri öğretmek, böylelikle onları uyandırmak başka, kötülükleri beğendirmek, sevdirmek başkadır. Bizce çocuklara bütün gerçekleri olduğu gibi öğretmeli. Ancak, kötülerinden iğrendirmeyi de bilmelidir.

★

I953'de İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun olduktan onbeş gün sonra Amerika'ya gidip amerikalı bir kadınla evlenen O arada yerleşip amerikan tabiiyetine de giren Dr. Esat Toksu adlı bir kimse on günlük bir ziyareten sonra türkiye'den ayrılırken gazetelere şunu demiş:

— Bazı kimseler bizim Amerika'de yerleşmemizi ve orada çalışmamızı tenkid ediyorlar. Yalnız şu kadarını söyleyeyim ki burada tatmin edilmediğimiz için yurt dışına çıkıyoruz. Orada bir stajyer doktora ödenen para burada bir professöre ödenenden daha fazladır.

YENİ ADAM — Sayın doktorun milliyet ölçüsünü görüyor musunuz? Paranın miktarı! Bu iflâstan sorumlu olan Türk gençliğini yetiştirmek için tuttuğumuz yol değil de nedir! Yazıklar olsun!

★

Sovyet Litvanya» gazetesinin bildirdiğine göre 11 yaşındaki bir kızın ırzına geçen bir Litvanyalı kurşuna dizilmek suretiyle idam edilmiştir.

Türkiye'de de bu suç için ölüm cezası konulması istenmektedir. Adale Bakanlığı bir tasarı hazırlamış, Bakanlar Kuruluna vermiştir.

YENİ ADAM — Böyle bir cezanın rus mahkemesi yönünden verilmesi dikati çekiyor. Bizce ırza saldıranları öldürmek çok doğrudur. Çünkü ahlâk vicdanı bakımından ırza saldırmak adam öldürmekten daha ağır bir suçtur.

★

Akşam (İstanbul):

19 Mayıs gençlik marşının yazarı, Dil bilgini Prof. Ali Ulvi Elöve, gazetemin aracılığı ile dün Mithatpaşa stadyumunda yapılan 19 Mayıs törenini takip etti. İlgililer tarafından törene davet edilmeyen Prof. Elöve, bir gazeteci arkadaşımızın yerini vermesiyle basın tribününe girebildi.

Töreni heyecanla takip eden 82 yaşındaki Prof. Elöve, kendi yazdığı marşın binlerce genç tarafından hep bir ağızdan yüksek sesle söylenmesi sırasında gözyaşlarını tutamıyarak ağladı.

YENİ ADAM — Önce Ali Ulvi Elöve'nin değil, bizim ağlamamız gerekiyor. 19 Mayıs Marşının güftesini yaratan adama verilecek mükâfat 19 Mayıs törenine onu çağırılmamak mıdır? Açık konuşalım: Türkiye'de bir değer buhranı, hattâ bir değer anarşisi vardır. Yalnız unuttuğumuz değerleri değil, bir de süründürdüklerimizi bir düşünün!

★

Viyana Polikliniği sinir mütehassısı Prof. Franki'nin uykusuzluğa karşı bir tedavi usûlü bulduğu haber veriliyor: «Tezad yaratmak.» Profesör şöyle diyor: «Uyumak mı istiyorsunuz, kendinizi uyanık kalmıya zorlayınız. Uykusuz adam sırtüstü yatağa uzanacak, gözlerini açık tutacaktır. Tıpkı bir asker, nöbetçi gibi kimildamadan, öylece, uyanık kalmıya çalışacaktır. Birkaç saniye sonra uyuduğunu, hem de derin derin uyuduğunu göreceksiniz.»

YENİ ADAM — Profesörün usûlünü denemedik. Eğer başarılı bir usûl ise bizce bunun sebebi tezad yolundan yararlanmak değildir. Açıkça söyleyelim kafayı boşaltmaktır. İnsan bir çok şey düşündükçe uyuyamaz. Bir tek şey düşünürse uyuyabilir. Elverir ki bu bir tek düşünce saplantı soyundan olmasın.

(*) İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Resmin Usûlü Tedrisi. İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Resim ve Terbiye.

Salih Efendiye Açık Mektup

Sayın Salih Efendi!

İctimai adam olmanın şartlarını soruyorsun. Kaç defa söyledim. Yine de anlamadın. Yoksa, bu günlerde İstanbul trafik haritasını anlamaya mı çabalyorsun? Tekrar ediyorum. İctimai adam olmanın şartları şunlardır:

1. Kılık! Ne hurpanı, ne de zübbe kılığı! Öyle giyineceksin ki seni görenler İngiliz sefiri sanacaklar.

2. Uysallık. Bir dalkavuk kadar uysal olacaksın. Ancak, gündelik gazete başyazarı kadar da kafa tutacaksın. Önce direneceksin, sonra dileneceksin.

3. Cerbeze. Ne boşboğazlık, ne de dilsizlik. Konuşacaksın. Ancak, lügatçe konuşacaksın. Kimsenin anlamadığı, anlıyamyacağı sözleri söyleyeceksin: milli, insanî, kültür, medeniyet, normal, anormal gibi.

Bir dördüncü şart var ama, onu edinip de ne yapacaksın. Hem de çok pahalı. İkinci Cihan Savaşından sonra kara borsaya düştü: İnsanlık!

AVŞAROĞLU

YENİ ADAM'A GELEN KİTAPLAR

KAMAN CAMİNDE KONFERANS

Yazan: Dr. Şemsettin Yaşatan
5 Lira

Adres: Birinci Beyler Sokak, No. 25
İzmir.

YEŞİL MALATYA

Yazan: M. Ziya Ünsel
250 Kuruş

Adres: Mutluevler, 15 - Çekirge
Bursa

MUTLU GÜNEY

Yazan: M. Ziya Ünsel
250 Kuruş

Adres: Mutluevler, 15 - Çekirge
Bursa

YENİ ADAM

AYLIK FİKİR GAZETESİ

Umumî Neşriyatı İdare Eden

İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu

Sahibi: Samime Baltacıoğlu

Nüshası: 50 Kuruş

Acıbadem - Kadıköy - İstanbul

Telefon: 36 25 44

Basıldığı yer: Ayyıldız Matbaası,
Ankara — 1963

TÜRKİYE NASIL KALKINACAK?

(Sayfa 2'den)

mek, o da çocukça bir düşünce olur. Problemin kendisi şudur: Kalkınma hangisi ile başlar, kültürle mi, teknikle mi?

Ben söyleyebileceğimi söyledim. Kalkınma kültürle başlar. Beni bu kanaata ulaştıran, 1908'den bu yana yaptığım araştırmalardır. Bu anlayışın doğruluğunu gösteren etnografya, tarih belgelerinden bazıları şunlardır:

Avustralya'nın iki klanlı, totemei-kabilelerinde hükümet, zanaat, ziraat, ticaret, eğitim gibi kurumlar yoktur. Yalnız din, dil, sanat denilen kamu kuvvetleri vardır. Sosyal yaşama bunlarla başlar, bunlarla gelişir. Ahlâk, ekonomi, bilgi, eğitim gibi kurumlar bu üç kuvvetin sonradan toprakla birleşmesinden meydana gelirler.

Batı'da reforma hareketi İncil'in ana diline çevrilmesi ile başlamıştır. Ana dili edebiyatı etkilemiş, ulusal edebiyat doğmuştur. Ulusal edebiyat politikayı etkilemiş, ulusal ekonomi doğmuştur. Ulusal ekonomi endüstriyi doğurmuştur. Endüstri de hürriyet ve şahsiyet kültürüne yol açmıştır. Demokrasi bu yol üzerinde kurulmuştur.

Sözün kısası, kalkınma kültürle başlar, teknikle biter. Devrim ağacı baş aşağı dikilmez.

YAHYA SAİM OZANOĞLU

(Sayfa 3'den)

lu Fatih olmak üzere iki evladı vardır. Vefatında kızı Amerika'da tahsilde bulunuyordu. Onun gönlünde yaktığı hasret ateşini ifade için bana her rastlayışında hâtıralarını anlatır, resim ve mektuplarını gösterirdi. Vefatından üç gün önce de tesadüfen oğlunu Adana'ya akrabasının yanına yollamıştı. Vefakâr ve cefakâr refikası son demlerinde yanında bulunmuş ve ona evlatlarının hasretini duyurmamıştı.

Lise tahsilini Galatasaray'da, yüksek tahsilini de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde yapan Yahya Saim'in şiir kitapları ve edebî tetkikleri vardır. Uzun yıllar edebiyat öğretmenliği yapmıştır. Gerçekten içli, samimî ve tabii bir şairdir.

Yeni Adam Kitapları

BALTACIOĞLU'NUN ESERLERİ	
Kur'an tercümesi	2500 Kr.
Allah Nedir?	1000 >
Sosyoloji	1000 >
Türke Doğru (II. cilt)	600 >
Batiya Doğru	600 >
Halkın Evi	250 >

PSIKOLOJİ

Tiyatro	500 >
Sapıklar	100 >

EĞİTİM

Toplu Tedris	750 >
Öğretmen	500 >
Rünyadaki Okullar	250 >
Çocukların Terbiyesi	200 >
Tâlim ve Terbiyede İnkılâp (Arap harfleriyle)	600 >
Gençler İçin En Büyük Tehlikeler	250 >
Genç Kız	100 >
1) Hayatta Muvaffakiyetin Şartları	100 >
2) İnanacaksın, Başaracaksın	100 >
3) Kendine Dön	100 >
4) Vatanını Sev, Orduya İnan	100 >
5) Vazifeni Yap, Yapıcı Ol	100 >
Ben Bir Türküm	100 >
İyi Çocuk	100 >

ROMAN

Batak (Roman)	750 >
Yalnızlar (Hikâyeler)	500 >

FİYES

Ölümler	500 >
Andaval Palas	500 >
Kafa Tamircisi	500 >
Akıl Taciri	500 >
Kütük	500 >
Karagöz Ankara'da	500 >
Dolap Beygiri	100 >
Burgu (Samime Baltacıoğlu)	100 >

BAŞKA YAZARLARIN

R. H. Quicke, Locke	100 >
Halis Özgü, Aşkın Psikolojisi	500 >

Neşredilmiş eserleri tarih sırasıyla şunlardır:

Hilâlin Gölgesinde, Memleket İlhanlıları, Leylâ'nın Ölümü, Mayıs Gecesi, Mahşerde Sabah, Çoban Ateşi, Çin Masalı, Gül ve Lâle Bahçelerinde, Bugünün Destanı. Bir de vefatından bir ay önce neşretmiş olduğu *Bezm-i Rindan*. Neşredilmemiş bir bukadar da eserleri vardır. Bunlardan bir tanesini de sevgili oğlu Fatih'e ithafen yazmıştı. Basın hayatına atıldığı ilk yıllarda *Fağfur* adı ile beş altı sayı devam eden bir dergi çıkarmıştı. 1938 sonlarında *Yeni Hayat* isimli bir fikir ve sanat dergisi neşrine başlamış, fakat sonra patlayan İkinci Dünya Harbi onun bu emek eserini yarıda bırakmıştı.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlerle İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtımı

Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTWRTO300102